

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Самарджієва Т. М.

Бібліографічний опис: Самарджієва Т. М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ // Якість освіти в умовах змін: наукові пошуки, педагогічна практика та предметні методики : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Кам'янець-Подільський, 2026. С. 208–213.

Видавець: ГО «Педагогічна платформа “Якість освіти”»

Оригінальні сторінки у збірнику: 208–213

*Самарджієва Т.М., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
Науковий керівник: Лебідь І.Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*

Анотація: здійснено теоретичне узагальнення та практичне обґрунтування особливостей формування проєктної компетентності майбутніх менеджерів у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти. Виокремлено структурні компоненти проєктної компетентності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-операційний, рефлексивний), обґрунтовано педагогічні умови її формування, охарактеризовано методологічні підходи та принципи реалізації освітнього процесу. Представлено модель формування проєктної компетентності майбутніх менеджерів та визначено критерії й рівні її сформованості.

Вступ. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується високою динамічністю економічних процесів, цифровізацією управління, інтеграцією України до Європейського освітнього простору та зростанням вимог до якості професійної підготовки фахівців [2, 3]. У цих умовах особливої актуальності набуває формування здатності майбутніх менеджерів до реалізації проєктної діяльності як універсального інструменту досягнення стратегічних і тактичних цілей організації. Менеджер ХХІ століття має бути не лише організатором, а й ініціатором змін, здатним працювати в умовах невизначеності, обмежених ресурсів і часу [1, 4]. Саме тому проєктна компетентність виступає ключовою складовою його професійної компетентності. Проте аналіз практики підготовки менеджерів у закладах вищої освіти свідчить про наявність суперечностей між потребою ринку праці у фахівцях із розвиненими проєктними навичками та недостатньою спрямованістю освітнього процесу на формування цієї якості [2,3].

Мета статті є теоретичне обґрунтування та характеристика особливостей формування проектної компетентності майбутніх менеджерів у процесі професійної підготовки.

Сутність і структура проектної компетентності майбутнього менеджера. Проектну компетентність майбутнього менеджера доцільно визначати як інтегративну якість особистості, що виявляється у здатності ефективно здійснювати проектну діяльність, використовуючи систему знань, умінь, навичок і ціннісних орієнтацій для планування, організації, реалізації та контролю проектів.

Структура проектної компетентності включає такі компоненти:

Мотиваційно-ціннісний – передбачає усвідомлення значущості проектної діяльності, сформованість професійних мотивів, готовність до саморозвитку.

Когнітивний – охоплює знання теорії управління проектами, методів планування, оцінювання ризиків, управління ресурсами.

Діяльнісно-операційний – включає практичні вміння розробляти та реалізовувати проекти, працювати в команді, приймати управлінські рішення.

Рефлексивний – характеризує здатність до самоаналізу, оцінювання результатів діяльності, коригування власних дій [3, 6].

Взаємозв'язок цих компонентів забезпечує цілісність формування проектної компетентності як складника професійної підготовки менеджера.

Методологічні підходи до формування проектної компетентності. Ефективність формування проектної компетентності забезпечується реалізацією комплексу наукових підходів:

системного, що дозволяє розглядати освітній процес як цілісну структуру;

компетентнісного, орієнтованого на результат освіти у вигляді сформованих компетентностей;

особистісно орієнтованого, який передбачає розвиток індивідуального потенціалу здобувача;

технологічного, що забезпечує поетапність і керованість освітнього процесу;

методологічного, який формує наукову основу проектної діяльності [2, 6].

Серед педагогічних принципів доцільно виокремити принципи науковості, систематичності, самостійності та рефлексивності.

Педагогічні умови формування проектної компетентності. Аналіз теоретичних положень і практики професійної підготовки дозволив визначити такі педагогічні умови:

Забезпечення стійкої позитивної мотивації до опанування майбутньої професії.

Оптимальна організація проектної діяльності в межах освітнього процесу.

Комплексне навчально-методичне забезпечення дисциплін професійного циклу.

Використання інтерактивних форм і методів навчання на основі моделювання проектної взаємодії.

Реалізація зазначених умов сприяє інтеграції теоретичних знань і практичних умінь студентів [1, 3]..

Освітні технології формування проектної компетентності

У процесі професійної підготовки доцільно застосовувати:

проектну технологію навчання, що передбачає розробку й реалізацію навчальних проектів;

проблемне навчання, орієнтоване на створення проблемних ситуацій;

контекстову технологію, яка моделює реальні умови професійної діяльності;

імітаційно-ігрові технології, що забезпечують відтворення управлінських ситуацій [2].

Серед методів ефективними є кейс-метод, мозковий штурм, робота в групах, рольові та ділові ігри. Важливу роль відіграють курсові проекти та виробнича практика, що дозволяють закріпити набуті знання у реальних умовах [4].

Модель формування проектної компетентності. Запропонована модель включає три взаємопов'язані блоки (рис. 1):

Методологічний – визначає підходи, принципи та мету формування компетентності.

Змістово-діяльнісний – охоплює форми, методи та технології навчання.

Оціночно-результативний – передбачає критерії, показники та рівні сформованості.

Для діагностики сформованості виокремлено чотири критерії: мотиваційний, пізнавальний, діяльнісний і креативний. Рівні сформованості визначено як низький, середній, достатній і високий [6].

Висновки. Формування проектної компетентності майбутніх менеджерів є необхідною умовою їхньої конкурентоспроможності на сучасному ринку праці. Проектна компетентність розглядається як інтегративна якість особистості, що поєднує мотиваційні, когнітивні, діяльнісні та рефлексивні складники.

Ефективність її формування забезпечується реалізацією системного, компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів, дотриманням педагогічних принципів і впровадженням інноваційних технологій навчання. Запропонована модель і методика формування проектної компетентності довели свою результативність у процесі педагогічного експерименту.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні цифрових інструментів підтримки проектної діяльності студентів та інтеграції міжнародних стандартів управління проектами в освітні програми підготовки менеджерів.

Список використаних джерел

Пандазі А. А., Станжур Т. М. Проектне навчання як засіб формування компетентностей майбутніх менеджерів // Український педагогічний журнал. 2023. № 4. С. 88-95. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-4-88-95> (Дата звернення 12.03.2026).

Васюк О. В., Голева М. М. Формування проектної компетентності майбутніх менеджерів за допомогою інтерактивних форм та методів навчання // Український педагогічний журнал. 2021. № 4. С. 165-170. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-4-165-170> (Дата звернення 12.03.2026).

Япринець Т. С., Келемеш А. М., Петраш Р. В. Формування проектної компетентності майбутніх викладачів професійної освіти у процесі фахової підготовки // Витоки педагогічної майстерності. 2022. Вип. 12. С. 85-92. DOI: <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2022.12.279048> (Дата звернення 12.03.2026).

Хоменко П. В., Прилуцький М. І. Теоретико-методичні аспекти формування проектної компетентності майбутніх фахівців // Педагогічні науки. 2021. Вип. 78. С. 112-118. DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2021.78.249847> (Дата звернення 12.03.2026).

Наконечна М. В. Формування проектної компетентності майбутніх бакалаврів з будівництва та цивільної інженерії у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2022. 260 с. Режим доступу: <https://ena.lpnu.ua/handle/ntb/57253> (Дата звернення 12.03.2026).

Bushuyev S., Verenych O., Bushuiev D. Competence approach in agile transformation of education establishment // Scientific Journal of Astana IT University. 2021. Vol. 8. P. 45-54. DOI: <https://doi.org/10.37943/AITU.2021.97.75.005> (Дата звернення 12.03.2026).